

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

СИЛАБУС ОBOB'ЯЗKOBOrO OCBITHbOrO KOМПОНЕНТА

**«УКРАЇНСЬКА ТА ІНОЗЕМНА MOBИ
ДЛЯ АКАДЕМІЧНИХ ЦІЛЕЙ»**

Мова навчання – *українська / англійська*

Шифр та найменування галузі знань *С «Соціальні науки, журналістика, інформація та міжнародні відносини»*

Код та найменування спеціальності *С1 «Економіка та міжнародні економічні відносини (за спеціалізаціями)»*

Освітньо-наукова програма *Економіка*

Ступінь вищої освіти *доктор філософії*

Затверджено на засіданні Методичної ради зі спеціальності 051/С1 «Економіка та міжнародні економічні відносини»

« 29 » вересня 2025 р. протокол № 2

Реєстраційний номер у відділі аспірантури і докторантури

38- С1-2025А

1. Загальна інформація

Кафедра української та іноземної філології

Філіпенко Ольга Іванівна

завідувач кафедри української та іноземної
філології, доцент, кандидат філологічних наук

Профайл

Контакти:

vltava72@ukr.net

050 788 9156

Освітній компонент викладається на 1 курсі у 1 та 2 семестрах

Кількість: кредитів - 6, годин – 180

Аудиторні заняття, годин:	всього	лекції	практичні
денна	90	-	90
заочна	36	-	36
Самостійна робота, годин	Денна – 90		Заочна - 144

Розклад занять

2. Анотація освітнього компонента

Освітній компонент (ОК) «Українська та іноземна мови для академічних цілей» передбачає ознайомлення з основними засадами академічного письма, засвоєння принципів критичного та наукового мислення; поглиблення і систематизацію знань аспірантів щодо побудови наукового дискурсу (презентацій, наукових виступів тощо) для репрезентації результатів їхніх наукових досліджень, зокрема державною та іноземною мовами. Курс передбачає випрацювання власного стилю створення писемних академічних текстів державною та іноземною мовами (анотацій, тез, статей, дисертації) на основі розширення свого лексичного запасу завдяки академічній чи науковій лексиці, зокрема синонімам та синонімічним структурам, які допомагають уникнути повторень; збагачення свого усного, письмового мовлення загальноновживаними в науковому спілкуванні мовними кліше, покликаними структурувати текст, вводити цитати, посилання та приклади, маркувати свої думки, етично критикувати висловлене іншими, урізноманітнити й зробити оригінальним своє наукове дослідження.

У межах цього курсу здобувачі удосконалюють вміння логічно та критично мислити, аналізувати і синтезувати інформацію, реферувати україномовні та іноземномовні джерела за фахом. Репрезентований матеріал передбачає вміння вести аргументовану дискусію з фахівцями і нефахівцями.

Освітній компонент сприяє випрацюванню принципів професійної етики та академічної доброчесності, протидії плагіату.

Освітній компонент «Українська та іноземна мови для академічних цілей» є вихідним та передусє вивченню ОК «Цифрова наука та інформаційні технології».

3. Мета освітнього компонента

Метою курсу є забезпечити розвиток мовленнєвих умінь аспірантів для ефективного використання державної та іноземної мов у професійних та академічних цілях.

Основні завдання вивчення освітнього компонента «Українська та іноземна мови для академічних цілей» полягають у наступному:

продовжувати удосконалювати й формувати в аспірантів професійно-орієнтовані комунікативні компетентності (мовнокомунікативну, металінгвальну, соціолінгвістичну, прагматичну) в межах академічного дискурсу;

розвивати в межах освітньо-наукової програми закладу вищої освіти різновиди мовленнєвої діяльності, що необхідно для ведення науково-дослідницької діяльності;

удосконалювати розуміння аутентичних іншомовних мовних текстів академічного та професійного змісту; проведення академічної репрезентації результатів наукових досліджень в усному та письмовому мовленні державною та іноземною мовами;

продувати і перекладати тексти академічного та професійного спрямування;

користуватися науково-професійною інформацією, вживаючи відповідну термінологію; залучатися до дискусій, висловлювати свою думку стосовно змісту та форми матеріалу, що обговорюється;

формувати уміння і навички спілкування з фахівцями і нефахівцями, обміну інформацією та думками в науковій та професійній сферах іноземною мовою;

дотримуватися принципів професійної етики та академічної доброчесності, протидії плагіату.

4. Компетентності та програмні результати навчання

У результаті вивчення освітнього компонента «Українська та іноземна мови для академічних цілей» здобувач вищої освіти отримує наступні програмні компетентності та програмні результати навчання, які визначені в [Стандарті вищої освіти зі спеціальності 051 «Економіка»](#) та [освітньо-науковій програмі «Економіка»](#) підготовки докторів філософії.

Інтегральна компетентність

Здатність продукувати нові ідеї, розв'язувати комплексні проблеми у сфері економіки, а також проводити власне наукове дослідження, результати якого мають наукову новизну, теоретичне та практичне значення, створення нових цілісних знань та/або професійної практики, що передбачає глибоке переосмислення наявних та створення нових цілісних знань та/або професійної практики.

Загальні компетентності (ЗК)

ЗКО2. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел

ЗК 04. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

ЗКО5. Здатність розв'язувати комплексні проблеми економіки на основі системного наукового світогляду та загального культурного кругозору із дотриманням принципів професійної етики та академічної доброчесності.

Спеціальні (фахові) компетентності спеціальності (СК)

СКО1. Здатність виконувати оригінальні дослідження, досягати наукових результатів, які створюють нові знання в економіці та дотичних до неї міждисциплінарних напрямках і можуть бути опубліковані у провідних наукових виданнях з економіки та суміжних галузей.

СКО2. Здатність усно і письмово презентувати та обговорювати результати наукових досліджень та/або інноваційних розробок українською та англійською мовами.

СКО5. Здатність виявляти, поглиблено аналізувати та вирішувати проблеми дослідницького характеру у сфері економіки з врахуванням економічних ризиків та можливих соціально-економічних наслідків, оцінювати та забезпечувати якість виконуваних досліджень, у тому числі з питань європейської та євроатлантичної інтеграції.

СКО6. Здатність обґрунтовувати та готувати економічні рішення на основі розуміння закономірностей розвитку соціально-економічних систем і процесів із застосуванням математичних методів та моделей.

Програмні результати навчання (РН)

РН06. Вільно презентувати та обговорювати з фахівцями і нефахівцями результати досліджень, теоретичні та практичні проблеми економіки державною та іноземною мовами, кваліфіковано відображати результати досліджень у наукових публікаціях у провідних наукових виданнях.

5. Інформаційний обсяг освітнього компонента

5.1. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Денна	Заочна
Змістовий модуль 1. Академічне письмо як різновид писемної форми наукової комунікації. Принципи академічної культури.			
1	Тема 1. Академічне письмо як один із різновидів наукового (академічного) спілкування. Науковий стиль, науковий текст, академічна комунікація, академічне письмо: інтегральне та диференційне.	4	1
2	Тема 2. Академічна доброчесність. Плагіат. Протидія плагіату.	4	1
3	Тема 3. Види академічних текстів за формою комунікації та способом викладу матеріалу. Жанри академічного письма: первинні та вторинні.	4	1
4	Тема 4. Цілісність академічного тексту. Академічний текст як система. Основні категорії академічного тексту. Класична риторика як філософська основа академічного письма.	4	1
5	Тема 5. Академічна іноземна мова. Відмітні ознаки академічної іноземної мови. Граматичні форми та структури, що є типовими для наукового стилю англійської мови. Роль і особливості функціонування англійської мови у науковому спілкуванні. Лінгвістичні та стилістичні ознаки англомовного наукового дискурсу.	4	2
6	Тема 6. Публічний виступ: види, структура, особливості.	4	2
Змістовий модуль 2. Специфіка академічного письма			
7	Тема 7. Академічне есе як один із жанрів академічного письма. Репрезентаційні й аргументаційні форми мовлення в академічній комунікації: типи та особливості. Текст-розповідь. Текст-опис. Текст-міркування. Текст-доказ. Текст-визначення. Особливості побудови	4	2
8	Тема 8. Інтертекстуальність академічного тексту. Стадії породження академічного тексту. Цілісно-композиційне мислення автора тексту. Етапи організації процесу академічного письма: обдумування, планування, написання, перевірка, удосконалення. Методика пошуку наукової інформації для підготовки академічного тексту.	4	2
9	Тема 9. Академічний текст як об'єкт редагування. Різновиди компресії академічного тексту. Конспектування. Реферування. Тезування. Анотування. Методики реферування та анотування наукових джерел.	4	2
10	Тема 10. Інтерпретація та редагування власного академічного тексту. Поняття про свій / чужий текст. Групування джерел. Систематизація матеріалу. Переказ, перефразування, компіляція і плагіат. Покликання, перепокликання та цитування, перецитування, самоцитування: доцільність, вмотивованість, аргументованість, коректність.	4	2
11	Тема 11. Лексико-граматичні, синтаксичні, стилістичні, дискурсивні та риторичні особливості англомовних наукових статей різного типу.	6	2

	Точність у писемній формі (скорочення, відносні займенники, пунктуація тощо). Структура речення в академічному мовленні. Формальні та неформальні академічні слова та вирази		
	Разом за 1 семестр	46	18
Змістовий модуль 3. Особливості академічного тексту			
12	Тема 12. Ситуативні та рамкові мовні кліше в академічному тексті. Аналіз термінологічних та інших особливостей академічної іноземної мови. Загальнонаукова лексика та галузева лексика зі спеціалізації, що необхідна для оформлення наукової статті; мовні засоби, що формують формальний (книжковий) регістр писемної наукової комунікації.	4	1
13	Тема 13. Граматичні мовні засоби в академічному тексті (різновиди граматичних порушень; морфологічні варіанти; словотворчі та відмінкові особливості; дієслівне та прийменникове керування; активні й пасивні дієприкметники; вибір синтаксичної побудови; порядок слів; однорідні члени речення; дієприслівникові звороти; вставні та вставлені конструкції).	4	1
14	Тема 14. Редагування словосполучень і речень. Вибір нормативних лексико-семантичних та фразеологічних мовних засобів для створення академічного тексту. Різновиди лексико-фразеологічних порушень (невмотивована семантична модифікація лексем; невмотивоване багатослів'я; невмотивований плеоназм; невмотивована тавтологія; невмотивована синонімія; невмотивована паронімія; невмотивована міжмовна омонімія; невмотивоване калькування лексем; невмотивовані запозичення тощо).	4	1
Змістовий модуль 3. Представлення результатів професійної діяльності науковця в міжнародному академічному середовищі			
15	Тема 15. Основи написання академічного есе. Основні композиційні елементи академічного есе. Основні способи організації академічного есе.	4	1
16	Тема 16. Тези як жанровий різновид наукового тексту. Призначення тез. Види тез: авторські або первинні, вторинні або створені на основі чужого тексту. Композиційно-сміслова структура тез: преамбула, основна частина, висновки. Предметно-логічний зміст.	4	2
17	Тема 17. Наукова стаття як самостійний науковий твір. Специфіка наукової статті. Обсяг наукової статті. Структура наукової статті. Функції наукових статей: дослідницька, презентаційна, оцінна, комунікативна. Ознаки мови наукової статті: цілісність, логічна зв'язність, членованість, послідовність, точність наукової термінології, вірогідність вихідної інформації, критичність у відборі фактів, доказовість змісту тексту, наявність міркувань і посилань.	4	2
18	Тема 18. Види наукових статей: за змістом, читацьким призначенням, кількістю авторів. Етапи роботи над науковою статтею. Мовні кліше в науковій статті. Анотація до наукової статті: структура змісту. Самоконтроль виконаної роботи на змістовому, логічному, мовно-стилістичному рівнях.	4	2
19	Тема 19. Візуальна презентація даних у наукових публікаціях. Кількісна обробка інформації та результатів досліджень. Використання інфографіки в наукових виданнях. Основні типи інфографіки: графіки, таблиці, діаграми, логічні схеми, карти, реконструкції та графічні розповіді. Вибір типу візуальної презентації	4	2

	залежно від характеру інформації. Нумерація, назви і підписи до графіків, таблиць.		
20	Тема 20. Мистецтво презентації наукового доробку. Види презентацій наукової роботи. Особливості публічних виступів та подачі матеріалу. Організація слайд-шоу. Структура, зміст, дизайн слайдів. Типові помилки організації та презентації слайд-шоу. Оптимальне співвідношення візуальних і вербальних засобів.	4	2
21	Тема 21. Публікації в англомовних міжнародних академічних журналах. Типи наукових журналів: періодичні, продовжувані; електронні, друковані; галузеві, міждисциплінарні, мультидисциплінарні; науково-теоретичні, науково-практичні, науково-методичні. Наукові журнали провідних видавництв світу. Наукометричні бази даних (Scopus, Web of Science тощо).	4	2
22	Тема 22. Англомовні наукові фахові видання, їхня загальна характеристика: мета, структура, зміст, індексація. Відмінності фахових видань різних наукових галузей і напрямів. Вимоги до статей у зарубіжних журналах, що індексуються в міжнародних базах даних, до якості рукописів і основні причини їхньої відмови в публікації.	4	2
Разом за 2 семестр		44	18
Всього за ОК		90	36

5.2 Перелік завдань до самостійної роботи для першого та другого семестрів

№ з/п	Назва тем до самостійного дослідження	кількість годин	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
І семестр			
1	Виконання індивідуальних та навчально-дослідних завдань	15	24
2	Самостійне опрацювання теоретичного матеріалу за темами.	15	24
3	Виконання тестів для самоперевірки	15	24
II семестр			
1	Виконання індивідуальних та навчально-дослідних завдань	15	24
2	Опрацювання тематичних текстів, робота зі словником	15	24
3	Виконання тестових завдань для самоперевірки	15	24
Разом за ОК		90	144

6. Система оцінювання та вимоги

Контроль успішності навчання здобувача проводиться у формах вхідного, поточного і підсумкового контролів.

Вхідний контроль якості навчання здійснюється на початку курсу проведенням перевірки залишкових знань здобувачів за ОК, що забезпечують вивчення даного освітнього компоненту (діагностика первинних знань здобувачів).

Формами поточного контролю є:

- *модульні контрольні роботи;*

- виконання і захист практичних робіт;
- усне опитування;
- тощо.

Підсумковий контроль – 1 семестр диференційований залік, 2 семестр – екзамен

Нарахування балів для першого семестру:

Вид роботи, що підлягає контролю	Максимальна кількість оціночних балів	
	Денна форма	Заочна форма
Практичні роботи*	40	15
Самостійна робота*	15	40
Тестування*	10	10
Усне опитування	35	35
Всього	100	100

Нарахування балів для другого семестру:

Вид роботи, що підлягає контролю	Максимальна кількість оціночних балів	
	Денна форма	Заочна форма
Практичні роботи*	40	15
Самостійна робота*	15	40
Тестування*	10	10
Усне опитування	5	5
Всього за змістовний модуль	70	70
Екзамен	30	30
Всього	100	100

*Є можливість визнання результатів неформальної освіти відповідно до п.2 [Положення про порядок перезарахування результатів навчання \(навчальних дисциплін\) в Одеському національному технологічному університеті.](#)

Критерії оцінювання програмних результатів навчання здобувачів

Підсумковий контроль – екзамен

27-30 балів	якщо здобувач демонструє повні й глибокі знання навчального матеріалу, достовірний рівень розвитку умінь і навичок, правильне й обґрунтоване формулювання практичних висновків, уміння приймати необхідні рішення в різних нестандартних ситуаціях, вільне володіння науковими термінами, високу комунікативну культуру	відмінно
23-26 балів	якщо здобувач виявляє дещо обмежені знання навчального матеріалу, допускає окремі несуттєві помилки й неточності	дуже добре
18-22 бали	якщо здобувач засвоїв основний навчальний матеріал, володіє необхідними умінями та навичками для вирішення стандартних завдань, проте при цьому допускає неточності, не виявляє самостійності суджень, демонструє недоліки комунікативної культури	задовільно
0-17 балів	якщо здобувач не володіє необхідними знаннями, умінями й навичками, науковими термінами, демонструє низький рівень комунікативної культури	незадовільно

Критерії оцінювання програмних результатів навчання здобувачів

Практичні роботи для денної форми навчання (для першого, другого семестрів)

37 - 40 балів	<i>Здобувач активно працює на практичних заняттях, відповідає без помилок або помилки незначні</i>	відмінно
35 – 37 балів	<i>Здобувач активно працює на практичних заняттях, відповідає, при відповідях можуть бути допущені незначні помилки</i>	дуже добре
30 – 34 балів	<i>Здобувач активно працює на практичних заняттях, відповіді неповні, допущені граматичні та лексичні помилки</i>	добре
18 – 29 балів	<i>Здобувач активно працює на практичних заняттях, відповіді незадовільні, допущені грубі граматичні та лексичні помилки</i>	достатньо
0 -17 балів	<i>Заняття не відпрацьовані, здобувач на більшій половині занять неактивний, або взагалі відсутній на заняттях без поважної причини</i>	незадовільно

Практичні роботи для заочної форми навчання

(для першого, другого семестрів)

15 балів	<i>Здобувач активно працює на практичних заняттях, відповідає без помилок або помилки незначні</i>	відмінно
10-14 балів	<i>Здобувач активно працює на практичних заняттях, відповідає, при відповідях можуть бути допущені незначні помилки</i>	дуже добре
7 – 9 балів	<i>Здобувач активно працює на практичних заняттях, відповіді неповні, допущені граматичні та лексичні помилки</i>	добре
5 – 6 балів	<i>Здобувач активно працює на практичних заняттях, відповіді незадовільні, допущені грубі граматичні та лексичні помилки</i>	достатньо
0-4 бали	<i>Заняття не відпрацьовані, здобувач на більшій половині занять неактивний, або взагалі відсутній на заняттях без поважної причини</i>	незадовільно

**Самостійна робота для денної форми навчання
(для першого, другого семестрів)**

15 балів	<i>Самостійна робота відпрацьована та вчасно захищена, надані повні обґрунтовані відповіді</i>	відмінно
10-14 балів	<i>Самостійна робота відпрацьована та вчасно захищена, при відповіді допущені неточності</i>	дуже добре
7 – 9 балів	<i>Самостійна робота відпрацьована, відповіді неповні, допущені помилки</i>	добре
5 – 6 балів	<i>Самостійна робота відпрацьована, відповіді незадовільні, допущені грубі помилки</i>	достатньо
0-4 бали	<i>Самостійна робота не відпрацьована або дані незадовільні відповіді з грубими помилками</i>	незадовільно

**Самостійна робота для заочної форми навчання
(для першого, другого семестрів)**

37 - 40 балів	<i>Самостійна робота відпрацьована та вчасно захищена, надані повні обґрунтовані відповіді</i>	відмінно
35 – 37 балів	<i>Самостійна робота відпрацьована та вчасно захищена, при відповіді допущені неточності</i>	дуже добре
30 – 34 балів	<i>Самостійна робота відпрацьована, відповіді неповні, допущені помилки</i>	добре
18 – 29 балів	<i>Самостійна робота відпрацьована, відповіді незадовільні, допущені грубі помилки</i>	достатньо
0 -17 балів	<i>Самостійна робота не відпрацьована або дані незадовільні відповіді з грубими помилками</i>	незадовільно

**Тестування для денної, заочної форм навчання
(для першого, другого семестрів)**

9,0-10,0	<i>90 - 100 % правильних відповідей</i>	відмінно
8,0 -8,9	<i>74 – 89% правильних відповідей</i>	дуже добре
7,0 – 7,9	<i>60 – 73% правильних відповідей</i>	добре
5,0 – 6,9	<i>35 – 59 % правильних відповідей</i>	достатньо
0 – 4,9	<i>0-35 % правильних відповідей</i>	незадовільно

**Усне опитування для денної та заочної форм навчання
(для першого семестру)**

35	<i>Відповідь дана цілком вірно, з необхідними поясненнями</i>	відмінно
30-34	<i>Відповідь дана вірно, з необхідними обґрунтуваннями, але з незначними лексичними та граматичними помилками</i>	Дуже добре
25-29	<i>Відповідь дана вірно, але без обґрунтувань, з незначними лексичними та граматичними помилками</i>	добре
20-24	<i>Відповідь не повна, подана без обґрунтувань або з лексичними та граматичними грубими помилками</i>	достатньо
0-19	<i>Відповідь на питання дана не повна та з лексичними та граматичними грубими помилками, або взагалі не надано</i>	незадовільно

**Усне опитування для денної та заочної форм навчання
(для другого семестру)**

5	<i>Відповідь дана цілком вірно, з необхідними поясненнями</i>	відмінно
4	<i>Відповідь дана вірно, з необхідними обґрунтуваннями, але з</i>	Дуже добре

право"; спец. Д 4 Публічне управління та адміністрування галузі знань Д "Бізнес, адміністрування та право" ден. та заоч. форм навчання / О. В. Попель, Г. І. Віват, І. А. Вереїтіна, О. І. Філіпенко ; відп. за вип. О. І. Філіпенко ; Каф. української та іноземної філології. — Одеса : ОНТУ, 2025. — 22 с.

<https://elc.library.ontu.edu.ua/library-w/DocumentDescription?docid=OdONAHNT.9061546>

4. Основи наукового мовлення [Текст] : навч. посіб. / С. А. Бронікова, Т. Д. Єгорова, З. Ф. Кудрявцева та ін. ; за ред. І. М. Плотницької, Р. І. Ленди. — Київ : ЦУЛ, 2022. — 252 с.

<https://elc.library.ontu.edu.ua/library-w/DocumentRequestForm?docid=OdONAHNT.9042515>

5. Alternative Schooling and Student Engagement : Canadian Stories of Democracy within Bureaucracy / edited by Nina Bascia, Esther Sokolov Fine, Malcolm Levin. — XX, 281 p. : online resource.

<https://elc.library.ontu.edu.ua/library-w/DocumentDescription?docid=OdONAHNT.1629016>

Додаткові:

Національна бібліотека України імені В.І. Вернадського. URL: <http://www.nbuv.gov.ua/>

Одеська національна наукова бібліотека. URL: <http://www.odnb.odessa.ua/>

Науково-технічна бібліотека Одеського національного технологічного університету.

URL: <https://library.ontu.edu.ua/>

Grain Products and Mixed Fodder's. URL: <https://grain-feed.ontu.edu.ua/uk/site/page/journal>

Food Science and Technologies. URL: <https://fst.ontu.edu.ua/uk/site/page/journal>

Центр видання наукової періодики та інформаційної підтримки Одеського національного технологічного університету. URL: <https://kci.ontu.edu.ua/>

9. Політика освітнього компонента

Політика всіх освітніх компонентів в ОНТУ є уніфікованою та визначена з урахуванням законодавства України, [Корпоративному кодексу ОНТУ](#), [Кодексу академічної доброчесності ОНТУ](#), [Положення про організацію освітнього процесу ОНТУ](#), [Положення про порядок перезарахування результатів навчання \(навчальних дисциплін\) в ОНТУ](#), [вимог ISO 9001:2015](#)

та [роботодавців](#)

Викладач

/ПІДПИСАНО/

Ольга ФІЛІПЕНКО

Розглянуто та затверджено на засіданні [кафедри української та іноземної філології](#)

Протокол від «29» серпня 2025 р. № 1

Завідувач кафедри

/ПІДПИСАНО/

Ольга ФІЛІПЕНКО

ПОГОДЖЕНО:

Гарант ОНП «Економіка

/ПІДПИСАНО/

Олександр ПАВЛОВ

д.е.н., професор, професор кафедри

національної та міжнародної економіки